

# SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

|                           |           |                            |                             |                                    |
|---------------------------|-----------|----------------------------|-----------------------------|------------------------------------|
| <b>Előfizetési árak:</b>  |           | <b>Felelős szerkesztő:</b> | <b>Kiadó laptulajdonos:</b> | <b>Egyesszám ára 4 fillér.</b>     |
| Helyben: Negyedévre . . . | 3 korona. | Rudnyánszky Gyula          | László József.              | Szerkesztőség és kiadóhivatal:     |
| Egészévre . . .           | 12 "      |                            |                             | Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275. |
| Vidékre Negyedévre . . .  | 5 "       |                            |                             |                                    |
| Egészévre . . .           | 20 "      |                            |                             |                                    |

## ROSTA.

Hiába nevezgették ki borura derüre az új nemeseket, bárókat és udvari szállítókat, Magyarországon nem akadt kilenc olyan becsületes ember, a ki a nemzeti alkotmányt Ausztria zsákmányául szállítani hajlandó lett volna.

Sőt egyetlen egy szállító sem akadt. Csak így magyarázható, hogy a fűhöz-fához kapaszkodó, eszeveszett osztrák birodalmi érdekhajhások már egészen Feilitzsch Arturig süllyedtek. De olyan időket élünk, hogy még 6 sem akar a nemzet — hóhéra lenni . . .

\* \* \*

Nem lesz a Hortobágy fővárosában egyetem. De bizony lesz, csak azért is! — vitatja a másik tábor.

És folyik a szóharc, meg a tollharc, szóval az üres beszéd.

És valóban meg is valósulhatna hamarosan a debreceni egyetem, ha csak hősködni kellene.

De sajna! itt áldozatra is volna szükség, nagy és sok pénzáldozatra. S ez már bajosan telik Debrecenből.

Itt ugyanis meghiznak az emberek, szőlőt is vesznek, házat is építenek, disznót is ölnek, nem egyet, hanem kilencet, de már áldozni a közért, ezt vérbeli debreceni ember holondságnak tartja.

E szerint aztán mégis bajos a vitát eldönteni, hogy lesz e Debrecenben egyetem? vagy pedig nem lesz?

Mert ha ingyen, ajándékba, másoktól, idegenektől kapjuk, akkor lesz, akár holnap után letehetik az alapkövét.

De már ha azt kívánják, hogy Debrecen városa, az egyház avagy a gazdag polgárság fizessen, áldozzon érte . . . akkor inkább Püspök-Ladányé legyen a drága díszesség!

\* \* \*

Kedvem volna megijeszteni a debreceni művelt közönséget.

Mert kétségtelen, hogy vannak (ha kevesen és ha rejtve is, de vannak!) Debrecenben művelt emberek, férfiak és nők, fiatalok és vének.

Jaj de megijednének most ezek, ha azt irnám, hogy kirom a nevüket mindazoknak, akik jöllehet műveltek, mégse nézték meg a Csokonai-kiállítást.

Azaz, hogy nem is így! Annyi helye nincs e lapnak, a mennyit elfoglalna azoknak névsora, akik még — nem látták a Csokonai-kiállítást.

De az ijedtség akkor is általános lenne, ha azok nevét nyomhatnák ki, a kik már megnézték a kiállítást.

Igazán érdemes volna ezt a névsort közzé tenni.

Jaj de sok gazdag, nagyképű, pöffeszkedő debreceni ur zsugorodnék össze szegyenletében, hogy még csak nem is tartozik a műveltek sorába!

## A nemzet megújodása.

— június 1.

(gr.) A rossz cselekedetet a sors sokféleképpen bünteti. A költő szerint az az átka, hogy a rossznak folyton újabb és újabb rosszat kell szülnie. De talán örül is annak a gonoszság, hogy ilyen szép aratása van a vetésének. Ekkor aztán az a legsúlyosabb bűnhődése, ha rossz szándékának akarata ellenére is jó az eredménye.

Lám, a bukott kormányrendszernek nem sikerült a nemzet és az alkotmány végleges megrontása. Az alkotmánytörő november 18-ából az következett, hogy Magyarország nagyon is tudatára ébredt jogainak. Elfelelték már Bécsben és elfeledték Bécsnek budapesti érdektársai, a mit az örökké igaz nóta énekel:

„Szokása már a magyarnak,  
Hogy a jussát nem hagyja,  
De ha véle banni tudnak,  
Az ingét is od'adja!

Lám, négyszáz év óta sem tanulták meg, hogy bánjanak velünk, mert erőszakkal akarták legszebb nemzeti jogainkat elrabolni. Éppen csak az erőszakosság tényére volt szükség, hogy a magyar végre-valahára megunja az üllő szerepét és kezébe ragadja a kalapácsot. Le is csap véle most már, hogy csak úgy pattognak a szikrák!

Szabad nemzet megújodik egyuttal becsületérvésében is. A nemzeti érzések és a becsületérvés együtt támadnak fel, egymást erősítik. Évtizedek óta nem tapasztaltuk már, hogy Magyarország lakossága annyira alárendelje magánérdekeit, személyes érvényesülését a közérdeknek, a haza boldogulásának, a mint azt az urnak ezen esztendejében láthatjuk. A választások alatt nem lehetett az egyszerű nép meggyőződését sem megvásárolni, sem pedig azt erőhatalommal megtörni. A választások után pedig tisztelettel kell hogy tekintsünk az egyesült ellenzéki pártok működésére, a melyek elfeladás árán a hatalom előnyében részesülni nem kívánnak. Sőt elfoszlott a nemzetnek az az ősi átka is, amelyet viszálykodás néven siratnak a történelem lapjain. Összetartanak, a haza üdvét tartják szem előtt. Értik a nemzetet, a nemzet érti

őket. Egymással küzdenek egymásért. Ez pedig oly rettenetes erő, hogy rajta keresztül törni semmiféle ármánynak, vagy erőszaknak nem lehet.

A mi a legcsodálatosabb, még a hivatali szellemet, az ugynevezett bürokrata-fölfogást is átjárta a nemzet szabad és becsületes megújodásának lellete. Aránylag szerény fizetésű miniszteri tisztviselő urakat sem a kegyelmes cím, sem a miniszteri nyugdíj nem bírhatta rá arra, hogy a nemzet akaratára ellen való kormányzásban részt vállaljanak. Igaz, hogy a közfelháborodás elég súlyos félnivaló, mindamellet el lehet képzelni, hogy ezen urak is szívélyesen hordják a családjuk jólétét, előmenetelét. Ugy látszik, hogy a család is mérlegeli az egyéni nyereség és a nemzet veszteségének végzetes ellentétét és így bátran kimondhatjuk, hogy a magyar hölgyek is a nemzeti küzdelmekkel rokonszenveznek. Magyar hölgynek születni csakugyan szép és nagy gondolat, a mint a költő énekl. A tornaverseny Kossuth-nótát éneklő daliás, izmos, lelkes ifjúsága pedig megerősít a jövőbe vetett bizodalmlunkban.

Valóban egygyé forrott a nemzet. Együtt érez boldog és szegény, férfi és nő, öreg és ifju. A becsületes hazafiság forrasztotta együvé mindannyiját. Ezt a jót szülte az ellenünk tört gonoszság. Becsüljük ezt a megújodást Bécsben, becsüljenek meg — ha magukat nem becsülik meg — bennünket, nehogy veszedelem származzék a magyar nemzet szellemének és erejének félreismeréséből!

## Politikai hírek.

— Megmozdult a nemzet. Ungvárról írják: Ungvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta gróf Török József főispán elnöklete alatt ez évi rendes közgyűlését. A bizottság tárgyalás alá vette Hevesvármegye közönségének átiratát és az állandó választmány javaslatának elfogadása mellett elhatározta, hogy Hevesvármegye átiratától függetlenül külön feliratot intéz az országgyűlés képviselőházához. Határozatilag kimondta a törvényhatósági bizottság azt is, hogy Arad- és Zemplénvármegyének ugyanilyen tárgyú átiratát tudomásul veszi. Egyhangú lelkesedéssel elhatározta továbbá a th. bizottság, hogy március 15-ének nemzeti ünneppé való avatása iránt felír a képviselőházhoz.

## Országgyűlés.

### A képviselőház ülése. — május 31.

A képviselőház mai ülését egészen betöltötte Polónyi Géza beszéde és Tisza miniszterelnök válasza. Polónyi Kossuthnak az önálló vámdíjzabásról szóló indítványát pártolta. Nagy hatással mutatott kivált arra, hogy a midőn a nemzet nagy többsége az önálló vámterület mellett nyilatkozott, itt ül egy miniszter, a ki mégis a nemzet akarata ellen száll sikkra.

Gróf Tisza István válasza a szó teljes értelmében gyöngye volt. Csaknem gyerekes kifogásokkal élt. Amikor azt mondta, hogy az önálló vámterületnek idővel lehet kedvező hatása a földművelésre, de mi azt aligha érjük meg, derűtséget keltett a baloldalon. Imé, azon politikának egyik jellemző alakja amely a jövőért az újat sem mozdítja és csakis azórt buzdul, a minnek gyümölesét még életében leszedheti.

Részletes tudósításunk a következő:

**Justh Gyula** elnök, az ülést megnyitja.

**Pozsgay Miklós** jegyző felolvassa a a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet minden hozzászólás nélkül hitelesítenek.

**Elnök** az irományok előterjesztése után engedelmet kér arra, hogy a técsői kerületben a választás iránt intézkedjék.

A Ház hozzájárul.

**Mezőssy Béla**, a kit a VII. bíráló bizottság Radisich Jenő mandátumának vizsgálásával megbízott, leteszi az esküt.

**Laehne Hugó** betérjeszti a számvizsgáló bizottság jelentését.

Kövekezik

### az önálló vámtarifáról

szóló indítvány tárgyalása.

**Polónyi Géza**: Itt van egy felirat, melyet a képviselőház nagy többsége elfogadott és ez kifejti a magyar nemzet álláspontját, mely a vám elkülönítés alapján áll. És ennek dacára a ker. miniszter, ki ezzel szemben állást foglalt és a többség politikájáról azt mondja, hogy az veszélyes és szerencsétlen politika. (Eljenzés és taps a balon.)

Kijelenti, hogy egyoldalú elfogultság lenne azt vallani, hogy a különvállásnak csak a földművelési érdekeket kell megvéde-

nie. A különvállás a nemzet, mint közgazdasági egésznek — mindenoldalu érdekeit védi meg. (Helyeslés.) Kétségtelen, hogy első feladatunk Magyarország őstermelésével foglalkozó népnek jobb sorsra vezetése.

De a vámekülönítés feladata az is, hogy az ipart és kereskedelmet fellendítse. Szerencsétlen dolog hirdetni, hogy egy ország csak vámszövetséggel, közös bankkal boldogul. De hiszen a vámközösség nem is természetes dolog. A rendes helyzet az, hogy minden ország gazdasági élete független legyen. A vámszerződés különleges állapot. Itt tehát politikai okok is közrejátszanak a vámközösség védelménél. Az utóbbi időkben gyakran felhangzott az az érv, hogy a vámekülönítés egyik akadálya a fejedelmi akarat. Ez is hamis érvnek bizonyult, ennek cáfolatát is vott alkalmunk hallanunk. Sajnálatos jelenség tehát, ha ennek dacára akad miniszter, a ki többséggel szemben szerencsétlen törekvésnek bélyegezza a vámekülönítési politikát. Szól a horvátok állásfoglalásáról. Felemlíti, hogy a zágrábi kereskedelmi kamara olyan állást foglalt el, hogy ragaszkodik a közös vámterülethez, de ha az elkülönítés bekövetkezik, a horvátok is jogot tartanak a vámekülönítésre. Szakasztott olyan állásfoglalás, mint a nyelvkérdésben. (Derűtség a baloldalon.)

Kimutatja, hogy a horvátoknak semmiféle létező törvény nem biztosítja azt a jogot, hogy ebbe a kérdésbe beleavatkozzanak. A miniszter beszédéből arra következtet, hogy Kossuth Ferenc indítványát, el nem olvasta. Mert ha elolvasta volna, megtudta volna, hogy az csak egy általános autonóm vámtarifát megalkotását célozza. Azt pedig Hieronymi miniszter szakember létére nem fogja tagadni, hogy erre mindesetre szükség van. Az osztrák parlament mindentalan megakadályozta a vámszövetség megújítását. De a kormány görcsösen ragaszkodott a régi állapothoz, annyira, hogy olyan szerződést, mint az olasz, képes volt léptetni. A viszonyosság egyébként megsértetett Auszria részéről, azáltal, hogy a vámtarifát előre sietett elfogadni, akadályozta Magyarországot abban, hogy az általános közös vámtarifát elfogadhassa. (Ugy van! Ugy van a baloldalon.) Nyilvánvaló tehát, hogy nekünk most önként folyó jogunk az, hogy az autonóm vámtarifát elfogadjuk. Nincs jobb bizonyíték arra, hogy az autonóm vámtarifát meg kell teremteni, mint a német kereskedelmi szerződés. Részletesen foglalkozik a szerződéssel. Kéri Vészt figyeljen.

**Vészi József**: Miért nem hívja Károlyi Sándort?

**Polónyi**: Ugy látszik, Vészi nem volt itt, a mikor ő kijelentette, hogy a vámekülönítés nem lehet csak egyes osztály követelése.

**Vészi József**: Jól tudja, hogy én a külön vámterület alapján állok.

**Polónyi Géza**: Tudom, hogy Vészi képviselő ur az önálló vámterület radikális híve, csak az a baj, hogy onnan küzd ezért, a honnan a támadások jönnek (Derűtség a balon.)

**Kaas Ivor báró**: Gyere át Jóska! (Derűtség)

**Polónyi Géza**: Kifejti, hogy Ausztria a német vám folytán olcsóbban jut a magyar nyersterményekhez. Másrészt pedig a német szerződésnek ipari terményekre vonatkozó kedvezményeit csak Ausztria élvezi, mert hiszen Magyarországnak nincs ipari kivitele. Ez a vámszövetség. Magyarországot úgy verik el benne, mint a két fenekű dobot. (Helyeslés és taps a baloldalon.) No hát Kossuth indítványának célzata világos. A miniszter ur szeretné, ha mi akadámikusan követelnők a vámekülönítést, de mi nem elégszünk meg a jogi állapottal, mi tényleges állapotot akarunk. (Zajos helyeslés a balon.) Az nem lehet álláspont, hogy nem megyünk vámháboruba. Akkor ne is csináljunk vámtarifát. A miniszter ur azt mondta, hogy az indítványt nem kell a bizottsághoz utasítani. Tehát tetszik érteni? . . .

**Hieronymi Károly**: Bizony én nem értem. (Zajos derűtség.)

**Polónyi Géza**: Ugyan kérem, hiszem azt mondta, ha akarja fel is olvasom. Az a hibája a német szerződésnek is, hogy nem kerülhetett bizottság elé.

**Hieronymi Károly**: Ezt sem értem!

**Polónyi Géza**: Ha helytartó is, ezt magyarul meg kell értenie.

**Tisza István gróf**: Ön folyton szavaz!

**Polónyi Géza**: A t. miniszterelnök ur ismételtén beösmerte, hogy jobban ért a bank politikához, mint a vám politikához. Bizonyítja, hogy éppenséggel nem volna káros, ha önálló, magyar bank létesülne. Szünetet kér.

**Elnök** az ülést 5 percre felfüggeszti. Szünet után:

**Elnök**: Az ülést újból megnyitom. Polónyi Gézát illeti a szó.

**Polónyi Géza**: A német birodalmi kormány, mikor a szerződésekbe becsátkozott, jól tudta, hogy a magyar kormány illegális uton jár. Emlékeztet Pozadovszky ittlétekor mondott beszédére. Oda is beszélt a karzatra.

**Felkiáltások** jobbról: Oda is beszélt?

## Az asszony-mentő.

Irta: **Tristan Bernard.**

Csodálatos város ez a Páris. Mennyi művészettel képes a szerelmet körüldiszíteni — és mennyi bünt követ el a szerelem segítségével. Annyi bizonyos, hogy a tegnapi eset felülmul minden eddigit. Ime, mi történt:

Frédéric de L . . . urhoz, az ismert miniszteriumbeli gavallérhoz, elegánsan öltözött, csinos fiatal ember kopogtatott be.

— Bocsanat . . .

— Tessék, tessék!

— Frédéric de L . . . ur?

— Én vagyok.

— Uram, kényes ügyben óhajtának önnel bizalmasan értekezni.

— Kicsoda ön?

— Ezt az egyet nem mondhatom meg. A nevemet titokban óhajtom tartani, amihez talán jogom van, ha önnek akarok szívességet tenni.

— Halljuk, uram: ön kíváncsivá tesz.

A fiatal ember azonnal rátért a tárgyra:

— Szereti ön, uram, a feleségét?

— Tessék?!

— Bátorodom kérdezni, hogy szereti-e a feleségét? A kérdés talán kissé merész, de hát az ilyesmit nem lehet mindig tudni. Nagyon ritka az olyan férj, aki több évi házassága után sem feledte el azt az ideális

érzelmet, amely őt a házasság jármába hajtotta. Az ügy alapja pedig, amely engem önhöz hozott, éppen ezen a kérdésen fordul meg . . .

— Uram, elég legyen a tréfából!!

— Pardon, méltóztassék a higgadtságát megőrizni. Különbön sohasem értjük meg egymást kellő üzleti komolysággal.

Az „üzlet” szó meglepte a miniszteri tisztviselőt.

— Tehát mit kíván ön, voltaképpen?

— A dolog egyszerű. En különös szézyéből, vagy mondjuk idealizmusból, a lejtőre lépő asszonyok megmentésére törekszem. A multam tele van megtévelyedett asszonyok emlékeivel s ez serkent arra, hogy megmentsem azokat, akik még menthetők. Minden időmet erre fordítom s nem kimélek pénzáldozatot sem . . . magától értetődik, hogy aztán a férjek hálájára számíthatok.

— Természetesen; folytassa, kérem, a dolog kezd érdekessé válni.

— Nemde? . . . Nos, uram, felajánlom önnek; az ön tisztelt feleségének megmentését.

— Az én feleségem . . .

— Igen, mme de L . . . , ha én közbe nem lépek, ma délután 3 óraker meg fogja önt csalni . . . Pardon, ne heveskedjék; én pozitív dolgot állítok.

De L . . . ur arca krétaszínű lett.

— Beszéljen; mondjon el mindent. — Bárki is legyen ön, én hálás leszek ön iránt.

— Éppen ez az, amit előzőleg óhajtának pontosan meghatározni. Mondottam már, hogy titkonnak ára van. Azonban nem hinném, hogy ön sajnálna két háromezer frankot most azonnal és a másik ezer frankot a tettenéréskor . . .

— Természetesen; mindenesetre. De hát bizonyítékot! bizonyítékot!

— Ime a bizonyíték.

Ezzel a különös látogató elővett egy finom, illatszeres levélkét, melynek megpillantásakor L . . . urnak nagyot dobbant a szíve.

— Ismeri, uram, ezt az irást?

— Mutassa meg . . . adja ide a levelet.

— Majd az alku megkötése után. Szíveskedjék a bankárjához intézni néhány sort, amelyben utasítja, hogy nekem kétezer frankot kifizessen.

L . . . ur megírta az utalványt, azután kezébe kapta a levelet. Ah, csakugyan a felesége levele volt. Minden vonása, a papír, a tinta színe megegyezett azzal, amelyet ő ismert. Válaszlevél volt egy másikkra s ez volt irva benne:

„Ne legyen esztelen! Ott leszek, ahol ön kérte

Alice.”

**Polónyi Géza** végül elfogadja Kossuth Ferenc indítványát.

**Gróf Tisza** István miniszterelnök fogadja ezután az elhangzott beszédekkel. Polónyi Géza állításait fordításoknak és csavarrásoknak minősíti. Kossuth Ferenc ellenében az önálló vámtarület szükséges voltát hangoztatja. Lehet — mondja — hogy az önálló vámtarület kedvező lesz a mezőgazdaságra nézve, de csak erős rázkódtatások után. De ki tudja, hogy ezt a kedvező időpontot megérjük-e? (Ellentmondások és derűtlenség balról.) Meg kell fontolnunk a különválást. A külfölddel való kereskedelmi szerződéseket azonban okvetlen a közösség alapján kell életbeléptetnünk.

Ezzel az ülés d. u. fél 3 órakor véget ért.

A legközelebbi ülést pénteken délelőtt tartják meg.

## A nagy válság.

— június 1.

A tegnapi se hozott semmit. Most már a kombináció is megszűnt. Nincs ember a magyar politikai világban, a kit ne vettek volna tervbe. Most már ezek a férfiak is kifogytak és így bekövetkezett az igazi mélyes nagy csönd. Bécsi hírek szerint a király végleg elejtette Fejérváry Gézát, a drabant kapitányt. Azonban a hivatalnok minisztérium eszméje még mindig foglalkoztatja a bécsi köröket. Most sutba tették egyelőre, de legközelebb, ha másképp nem lehetséges kibontakozást találni, — ismét előveszik, mint egyik eszközt a céltalan rémítgetésnek.

Uj, a mitől valamieskét várni lehet, az hogy Tisza István a napokba fel megy Bécsbe. Jelentést tesz a királynak, hogy a helyzet tarthatatlan. Azaz, hogy Tisza nem azt fogja mondani, de igenis azt, hogy csak maradjon minden a hogy van, tartsuk magunkat ahhoz a mit Pató Pál ur is mondott:

— Ej ráérünk arra még!

Pedig bizony nem érünk rá. Tele van a haza pókhálóval, a tető is beszakadó félben, a restaurációra égető szükség van.

Képviselői körökben tegnap új nevet hoztak forgalomba, a kikre esetleg számíthatna a király. Azonban ezekre a nevek nem igen számít. Így a többek között Jósika Samu báróról és Feilzitsch Arthurról is be-

Ez rendez-vous, semmi kétség. L... ur a haját tépte.

— Csak nyugalom, uram, nyugalom! — biztatja a látogató. — Mi ketten szintén ott leszünk a találka helyén, amelyet én megtudtam s ön megmenetheti a feleségét, mielőtt vétkezett. Sziveskedjék tehát azonnal velem jönni és kocsit fogadni; előbb a bankárjához megyünk, onnan pedig a találkára.

A misztikus idegen teljesen a hatalmában tartotta L... urat, aki kábultan ült vele bérkocsiba, elment a bankárhoz, kifizette a kétezer frankot, aztán a Madeleine-templom mögé hajtottak.

Pont három óra volt... még öt perc és csakugyan megjelent madame de L...

A férje rémülten ugrott ki a bérkocsiból s a feleségéhez futott, aki zavartan mesélte el, hogy egy-két órával előbb valami bérszolgja levelet hozott egyik barátjától, aki öngyilkossággal fenyegetőzve könyörgött, hogy jöjjön el három órára a Madeleine-templom elé, mert beszélni akar vele s nem meri meglátogatni...

— Hát erre irtad ezt a levelet?

— Igen.

De L... urnak felnyílt a szeme. Hirtelen megfordult, hogy a kétezer frankját fülöncsipje... hanem az idegen már tovább állott a bérkocsival.

szétek. No de ezek mind tervezgetések üres beszédek, a melyek csak arra jók, hogy a képviselők megmosolyogják.

A kormány félhivatalos lapjának célzatosságai ismét föllevenítették kissé a képviselőházban a Fejérváry-kombinációt. Nem hisznek ugyan most sem benne, de emlegetik, hátha talán mégis lecsap? A tömördek, miniszterelnök-jelölt közé még egy új név is került forgalomba: gróf Csekonic Endréné. Valószínűleg éppen olyan kevés alappal, mint a többi, amely megelőzte. Gróf Andrássy Gyula a képviselőház folyosóján az ellenzéki pártvezérekkel beszélgetett.

## Fürdő-idény.

— jun. 1.

Időszerű a fürdőzés kérdése. Némelyek már ebben a hónapban, de a zöm júniusban megindul a különböző fürdőhelyekre. Időszerű tehát, ha kissé elmélkedünk e kérdésről.

Szokása, mondhatni betegsége a magyar embernek, hogy semmit sem becsül meg igazán, a mi a magáé. A nagy Széchenyi, az első igaz európai értelemben vett magyar hangoztatta a közvélemény előtt fájunk hét főbűnének egyik legsúlyosabbikát; az idegen utánzását és vakszeretét. Ez a nyavalyánk az idők folyamán semmiképp sem csökkent, sőt talán inkább növekedett. Általánosan fölismerhető igazság az, hogy eszmében, anyagban, áruban, könyvekben és minden elképzelhető dologban különb nekünk az, a mit a külföld termel és küld be hozzánk, mint a mi itt készült nálunk, általunk. Az idegenimádás szinte mánia.

Még a földet, a levegőt és a vizet is többre becsüljük, a mi nem a miénk.

Elérkeztünk ahoz az időhöz, a mikor mindenki, a kinek csak némileg is módjában van, rövidebb, vagy hosszabb időre le- rázza a megszokott napi munka robotját és üdülésre, pihenésre megy.

A mai lázas, tulfeszített, idegrontó munkában nagy szükség van erre, mert új tevékenységre friss erőt kell gyűjteni, hogy a nagy munkát kibírja.

A világ minden részében sietnek: betegek és egészségesek, ki pihenést, ki gyógyulást keresve, menekülnek a város fűléd, nyomasztó légköréből, hogy a hegyek és erdők hűsén és a gyógyító források habjai között töltsék a nyár elviselhetlenül forró napjait.

Alljunk meg itt egy kissé. Bizonyos, hogy aki utra készül, alaposan és jól megdondolja utazási tervét és természetesen törekvése az, hogy lehetőleg kevés pénzért megtalálja azt, amit keres, kellemes és kényelmes üdülést.

A magyar közönségnek, amikor üdülő helyét megválasztja, kétszer is meg kellene fontolnia, amikor elhatározza magát arra, hogy hova megy.

Tény az, — és nem is hallgatjuk el, — hogy sürin hangoztak és hangzanak el a magyar fürdők ellen panaszok, hogy hiányzik a kényelem, minden méreg drága, az ellátás hiányos és rossz és több eféle.

Tagadhatlan, hogy mindebben a panaszban sok volt az igazság és nem egyedül a közönség elfogultságában rejlett a hiba, hogy a magyar fürdőket kerülték. Amde ezen a téren határozott és kétségbevonhatatlan javulás történt. A magyar fürdők tulajdonosai, vezetői, intézői rájöttek, hogy a közönség a pénzéért teljes joggal megkövetelheti azt, hogy kényelmet, nyugalmat és jó ellátást találjon. Megtanulhatták ezt a saját kárukön. Aki pedig nem tanulja még eddig meg, meg fogja tanulni ezután.

A magyar föld természete kincsekben páratlanul gazdag. Fürdői és üdülő helyei fekvés, klimatikus viszonyok, vízbőség, forrásaik gyógyereje tekintetében nem állanak mögötte a külföld leghíresebb világfürdőinek.

Sőt egyikük, másikuk felül is mulja azokat. A szépséges Balaton maga egy egész sereg fürdőhelylyel kínál. A Tatra, melynek vadregényes tájai párjukat csak a Svájcban lelik, Erdély hévizei bővelkednek fürdőhelyekben. Hol van a világon szebb, jobb fürdő és üdülőhely, mint például Tatra-Fürdő, Trencsén-Teplitz, Pöstyén, Balatonfüred, Herkulesfürdő stb.

Mégis azt tapasztaljuk, hogy a magyar fürdőzők túlnyomó nagy többsége még mindig állhatatosan és feltartóztatlanul a külföld felé árad.

Mindenütt, a világ minden táján az összes divatos világfürdőkön magyar szó hangzik és magyar pénz cseng. Ugyanakkor a magyar fürdők nagyrésze üres.

Nem csekély ennek a szomorú valóságának a jelentősége. Tömördek magyar pénz, amely itt az országban elég jól megkaphatná a maga értékét, az idegenbe megy.

Gondoljuk meg ezt és amikor nyári üdülésre terveinket készítjük, legyen vezéreszménk az, hogy: pártoljuk azt, ami miénk.

## Tollhegyen.

Karcolatok.

— június 1.

Fejérváry tábornoszernagy és darabont kapitány ur elfelejtette, hogy minő kinos ajándék az a féregnyulvány. Ő Felsőége kivánságára vágták ki beőle.

A generális ur kormányzása ilyen féregnyulványa lett volna a magyar alkotmányosságnak. A nemzet parancsára vágták ki, mielőtt oda forrhatott volna.

Békés és Hevesvármegyei alispánjai jelentették ki eddig, hogy semmiféle alkotmányba ütköző rendeletnek nem engedelmessékednek. Nomen et omen: ebből azt a tanulságot merithetik az abszolutizmas bébilérei, hogy az alkotmány védelmére egyesülnek most már a nemzet békés és heves elemei egyaránt. Zólyem alispánja is ilyen hazafiasan nyilatkozott. Imé az ugynevezett nemzetiségi vármegye is megemlékezik arról, hogy 1849-ben az ő fiait nyomultak legelől Branyickó ormára!

## NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— június 1.

Nincs szomorubb látvány, mint a mely szombat este fogadja az embert Debrecenben is, máshol is. A munkásnép most kapja a fizetését. Megdolgozott érte, ki is érdemelte. A rendezőbbje haza megy, átadja keresményét a hűséges feleségnek, másnap vasárnap kirándulnak a Nagyerdőre, tisztességes mulatozásra. Szivesen lát mindenkit a zöldelő természet árnyas lombja. Hanem a többiek, a tömeg! Elárasztják a pálinkaméréseket. Bent a férjek dözsölnek el egész heti keresményüket, az ajtó előtt várakoznak a síró asszonyok. Némelyikének csecsemő a karján, két-három gyermek kapaszkodik a kopott szoknyájába. Híjába minden, mert a kit az iszákosság szenvedélye hatalmába kerített, annak lelkiéből kihál minden nemes érzés; a szeretet és a kötelesség is. Undok káromkodások töltik meg a levegőt. A család kétségbeesve széledez hazafelé, ahol a négy rideg fal várja és hiányzik a pálinkává olvadt mindennapi kenyér. Reggel vetődik haza a férj. Baromi részeg és durva. Némelyek a rendőrség őrnyáján tértek eszméletre, mások bűnbe keveredtek, a miről a bicskázásokról szóló hírek beszélnek másnap. Szomorú, nagyon szomorú látvány az a szombat este. Nem ilyen estéről regélt a költő, a mikor így szólott: „Este van, este van, ki-ki nyugálgalomba...” Ezen segíteni kell. Szociálista vezérek, tettek ez ellen valamit? Pedig a nép pusztulását engedni nem szabad. A munkások va-

sánap való fizetése, a pálinka mérések vasárnapi teljes munkaszünete egy neme lenne a segítségnek. De ez még nem minden. A nép okosabb, fokozottabb nevelése, a nép szeretete hassa át az ország dolgának intézőit, hogy a káros szenvedélyek dúlása csökkenjen a jó magyar nép pedig megállítassék a romlás ösvényén.

— **A Szabadság legközelebbi száma szombaton reggel jelenik meg.**

— **Isteniszteletek áldozó csütörtökön.** A mai isteniszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: Az ev. ref. Nagytemplomban prédikál: Uray Sándor s. lelkész. Kistemplomban: Kolozsváry Mihály s. lelkész. Kossuth utcai templomban: Szele György lelkész. Ispotály-templomban: Könyves Tóth Kálmán lelkész. Csapókerthben: Kovács János népiskolai felügyelő. Délután lesz a Hittanszaki Önképző Társulat utolsó istenisztelete. Ez alkalommal Csapókerthben: Enekvezér: Mészáros Mihály 4 th. Előimát mond: Domjan Lajos 1 th. Bibliát magyaráz: Baróthy István 3. th. Utóimát mond: Sárközy Lajos 1 th. Homokkerthben (ez évben szintén utolsó isteniszteleten) Enekvezér: Debreceni Károly 3 th. Előimát mond: Kerekes Béla 1 th. Bibliát magyaráz: Tóth Sándor 3 th. Utóimát mond: Jóljárt István 3 theológus.

A róm. kath. templomban: Reggel 6 órákor miséznek: Nyári Ignác, 7 órákor Kampell József, a 8 órai misét egyik kegyesrendi tanár mondja a főgymn. növendékei részére, 9 órákor az ünnepélyes nagymisét Dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, kanonok plébános segédlettel. Utána Mellan István prédikál, háromnegyed 11-kor a Svetits-zárda és az elemi iskolák növendékei jönnek szentmisére, melyet Molnár K. Dezső h. igazgató végez, fél 12 órákor miséznek: Szabó István, délután 3 órákor Iyánia utána Rózsafüzér.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órákor az isteniszteleket Materny Lajos főesperes végzi.

— **A fizetés javítás a szervező bizottság előtt.** Debrecen város szervező bizottsága tegnap délután Domahidy Elemér főispán elnöke alatt ülést tartott, a melynek egyetlen tárgya a városi tisztviselők fizetés javításának javaslata volt. Az ülésen a tervezetet Vecsey Imre főjegyző terjesztette elő a bizottságnak és megindokolta a javaslatot. A bizottság ezután tárgyalni kezdte a fizetésemelést célzó előterjesztést, a melyhez a bizottság tagjai közül elsőnek Juhász Ignác szavalt hozzá. Juhász a javaslatnak a napirendről való levételét indítványozta. Utána Fehér Ferenc dr. szólalt fel és kijelentette, hogy a törzsfizetés javítást ellenzi. Szilágyi Imre elfogadja a javaslatot. A szervező bizottság ezután úgy határozott, hogy a közgyűlésnek előterjeszti a fizetés javítási tervezetet, a lakbér emelésre nézve újabb adatokat szerez be. A korpótléokra nézve 1908. től kezdve tettek javaslatot, még pedig 6 évenként való folyósítással.

— **Teljes tanácsülés.** Debrecen város tanácsa tegnap délelőtt teljes tanácsulást tartott, amelyen a közgyűlési tárgyakat készítették elő. Az ülésen tárgyalták a költségvetési tervezetet is, a melyet a jog és pénzügyi bizottság javaslatával elfogadtak.

— **Tudósok a Hortobágyon.** Junius hó vége felé érdekes vendégei lesznek a Hortobágyon. A világ minden részéből összesereglett tudósok érkeznek Debrecenbe, hogy innen a Hortobágyra kirándulhassanak. E hónapban ugyanis Bécsben nemzetközi botanikus kongresszus lesz, a melyen az egész világból összesereglenek a növénykutatók. A kongresszus után kirándulást tesznek Magyarország területén, a hol első sorban a világhírű Hortobágyot nézik meg. A

kongresszus rendezősége tegnap jelentette be Kovács József polgármesternél a tudósok jövetelét.

— **A magyar ipar pártolása.** Panaszos hangú beadvánnyal fordul a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége Debrecen városa tanácsához. Előadja a beadvány, hogy a városi közgyűlés egyhangú szavazattal kimondta, hogy Debrecen városa mindenféle ipari szükségletének beszerzésénél kizárólag csak magyar iparterméket fog vásárolni. Ennek dacára most a város közkórháza részére szemet akar beszerezni, a kórházi bizottság 1905 ik hirdménye szerint egyenesen kizárja, bojkottálja a magyar szemet a mennyiben kimondja, hogy csakis porosz szén szállítható. — A beadvány ezen eljárással szemben azt hangsúlyozza, hogy a kórházi bizottság a magyar iparókat mellőzve, külföldit vásárolva a törvényhatóság egyenes utasítását megszegi, de még a lehetőségét is kizárta annak, hogy magyar ipartermék nyerhesse el a szállítást, holott tudvalevőleg, a fűtés terén a magyar szén kiálja a versenyt bármely termékkel. A beadvány a magyar iparnak s egyben városunk ismert hazafias érzésének megsértése ellen a tanácstól kér orvoslást. Hivatkoznak arra, hogy a közgyűlés határozatában a tanácsot bízta meg azzal, hogy a határozat megtartását ellenőrizze. A szövetség debreceni fiókjának meggyőződése szerint a tanács nem fogja túrni a törvényhatóság határozatának semmibevevését, ennél fogva arra kéri a tanácsot, intézkednék sürgősen az iránt, hogy a kórházi bizottság illető árlejtési hirdménye megsemmisíttessék, aztán a törvényhatóság határozatának megfelelő hirdmény bocsáttassék ki, mely szerint a szállítandó szén csakis magyar szén lehet.

— **Sztrájkoló munkások kérelme.** A debreceni sztrájkoló építő munkások furcusa kérelemmel járultak tegnap Kovács József polgármesterhez. Nem kértek egyebet, minthogy népgyűlés eljaira engedje át nekik a városháza udvarát. Igen természetes, hogy Kovács József polgármester a kérelemnek helyet nem adott, mert hiszen Debrecenben annyi a gyűlések megtartására alkalmas hely, hogy szinte sok is. De hát hol is hallott az ember olyat, hogy nép gyűlésekre éppen a városháza udvarát kell használni? A munkások — mint értesülünk — nem nyugodtak bele a polgármester végzésébe.

— **Gróf Keglevich István végrendelete.** Budapestről írják nekünk: A tragikus kimenetű pérbaj áldozatának gróf Keglevich Istvánnak végrendeletét tegnap adta át Csengey Gusztáv dr. fővárosi ügyvéd kihirdetés véget a VII. ker. kir. járásbírósnak. A végrendelet nyolcadik alakú 3 oldalra terjed s Keglevich grófnak sajátkezű írása. Ezen végrendeletében — mely 1898 évben kelt, — a gróf universalis örökösévé Lányi Ilkát, a Vigszínház (most a Nemzeti színház) művészét tette meg. Erre hagyta összes vagyonát, amely a rákói birtokból, ingóságokból, részvényekből, Vigszínházi részvényből a Vigszínház üzeméből járó jutalékrészből, továbbá a Gresham biztosító társasági életbiztosítási kötvényből áll. Ezenkívül megemlékezett Lányi Ilka két gyermekéről: Tibor László Istvánról és Margitról is, akiknek több értékes apró ingóságot hagyott. Gróf Keglevich végrendeletében az az óhaját fejezi ki, hogy holttestét egészék el. Ha azonban a hullahamvasztás akadályokba ütköznék, ez esetben holttestét a rákói családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A végrendeletet június hó 3 án délelőtt 10 órákor fogja kihirdetni dr. Rónay járásbíró.

— **A sáskairtás.** A hortobágyi sáskairtás javában folyik. A földmívelési miniszterium részéről megjelent tegnap a Hortobágyon Tervev Imre min. tanácsos is. Tervev Kovács József polgármesternél járt tegnap és kijelentette, hogy a munkálatok igen előre haladott ponton vannak.

— **Evzáró vizsga.** A halápi elemi iskolában ma délelőtt tartják meg az evzáró vizsgát. A vizsgán a községi iskolaszéket Oláh Károly tanácsnok képviseli. Az egyház részéről Kiss Albert jelenik, meg a tanfelügyelőség részéről pedig Nemes Gusztáv.

— **Kovács József temetése.** Tegnap délután általános mély részvét mellett teljes katonai pompával helyezték örök nyugalomra Kovács Józsefet, a szerencsétlen végt ért honvéd hadnagyot. Már a koradélutáni órákban nagy néptömeg árasztotta el a csapatkórház környékét, ahonnan a temetés történt. Az udvaron felállították a ravatalt, melyen számos koszoru volt elhelyezve, köztük a honvéd huszár és h. gyalog ezred tisztikaré A végtszességtétéinél jelen volt az ezred egész tisztikara. A kapu bejáratánál két oldalt egy kivézenyelt diszszázad képezett sorfalat. Fél 3 órákor megérkezett a lelkész és megkezdődött a gyászszertartás. Megindító jelenet volt, mikor a boldogtalan fiatal tiszt, bajtársai odaléptek a fájdalomtól mélyen megtört, sujtott apához, hogy részvétüket fejezzék ki neki. A gyászszertás után a szomorú menet a katonai zenekar gyászindulójával mellett megindult a Kossuth utcai temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték a holttestemet.

— **A városi hajduk fizetési pótléka.** Tavaly történt, hogy a városi hajduk a tiszt legények részére a közgyűlés drágasági pótlékot szavazott meg a téli hónapokra. A hajdulegények most kérelmet intéztek a városhoz, hogy a nyári hónapokra is terjesztessék ki a fizetési pótlék. A hajduk kérelme igen méltányos — dolog és felette ajánlatos, hogy a közgyűlés az ő ügyüket is rendezze, mert hiszen ezek az emberek a drágasági pótlékra igazán rá vannak szorulva.

— **Lódijazás a Hortobágyon.** A debreceni gazdasági egyesület és lótenyésztési bizottság a Hortobágy pusztán június hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órákor a lóvársártéren népies lókiállítás és lótenyésztési jutalomdíj kiosztást rendez. Jutalomban részesülhet minden debreceni lótulajdonos és gazdának a hortobágyi legelőről kiállított lóva. A jutalomdíjakat a debreceni gazdasági egyesület és lótenyésztési bizottság osztja ki.

— **Az evang. filléregylet elnöksége** azokhoz a jószívű adakozókhoz, kik a mai tavaszi mulatsághoz valami étel vagy ital-neművel hozzá akarnak járulni, azt a kérelmet intézi, hogy szíves adományait délután 3 órától kezdve a nagyerdői sporttérre küldjék. Az edényeket rögtön visszakapják. A sporttérre teljesen fel vannak állítva a virággal és zászlókkal díszített sárkasátorkezelésre ajánkozott hölgyeket arra kéri az elnökség, hogy legkésőbb négy órára szíveskedjenek sátraikban megjelenni. Ugyanazt a kérelmet intézi az elnökség a segédkezésre vállalkozó kisasszonyokhoz is. Közöljük még azt, hogy a tér este 40 nagy lámpával és 100 lampionnal lesz kivilágítva. Lesz lampionos menet, konfetti és szerpentindobálás, virágcsata. A jegy árába foglalt hideg felvágotton vagy kávéval kívül italok és melog vaesora meg szepesi virsli lesz és szalonasütés. A zenét a 39. gyalogezred és a Magyar testvérek zenekara adják. Esetleges rossz idő ellen nagy sátrak és a fedett tribün nyujtanak védelmet. Ruhatári felügyelet és gondoskodás történt. A séta hangverseny kezdete délutáni 5 óra, a tánc kezdete 6 óra. Külön asztalok lesznek egyes társaságok számára. Lesz 17 páholy és négy-négy személyre; egy páholy ára 4 uzsonna szelvény-nyel együtt 10 korona. Ezek valamint jegyek általában a sporttér bejáratánál válthatók.

— **Munkások jutalmazása.** A kamara közösbizottsága Szent-Királyi Tivadar elnöke alatt tegnap délután 5 órákor ülést tartott s azon a közgyűlés néhány fontos ügyét készítette elő, továbbá a hatáskörébe eső folyó ügyeket intézte el. Az ülés idejé-

nek jó részét az államsegélyes kérvények tárgyalása foglalta le, majd a különféle ösztöndíjak kiosztása. A közösbizottság a tanácsiskolákat jelesen végző iparos és kereskedő tanoncok részére a kerület 41 tanonc iskolájának 30 ezüst kitüntető érmeit ítélte oda. A tanulmány utazásokra kitűzött egy darab 500 koronás ösztöndíjat Neubauer János debreceni sodronyszövő iparosnak, az iparos ifjak számára kitűzött 2 dr. 300 koronás díjat Krausz Lajos debreceni lakatos és Sipkovics Béla m. szigeti ólomüvegező, a kereskedő ifjak számára kitűzött 2 dr. 300 koronás tanulmány díjat Káldor Illés szolnoki keleti keresk. akadémikus és Major Gyula debreceni kereskedősegédnek adományozta. A munkás ösztöndíjak kiosztásánál az 5 dr. 100 koronás díjat Kazai József (Istvánmalom) debrecen, Roschek Károly vasúti Frigyesfalva, Tesseny János asztalos Munkács, Háselmayer Lipót szabó Debrecen, Rumán Ferenc cipész Nagybánya, nyerték el, az 50 koronás 6 díjat pedig: Bence István malommunkás Szatmár, Hofmann Gusztáv érekeporsó munkás Debrecen, Csizsár Sándor kegyelmi munkás Debrecen, Fölsker Ottó nyomdász M. Saiget, Becskly Ignác asztalos Kalamadaras és Fehér József olajgyári m. Nyirbátor nyerték el. A kitüntetett munkások mindegyike 25-34 éve ipari munkás és ezt az időt nagy részt ugyanazon vállalatnál töltötte el. A gyűlés fél 9 órakor végződött.

— **Égő erdő.** Máramaros-szigetről írják, Alsós Kalozsán, a volt urbéres közönségnek a Kvaszoven-dűlőben fekvő erdeje pár nap előtt meggyuladt és a bükk- és tölgyfaállomány több holdnyi területen elpusztult. Részint a nagyobb esőzések, részint az erdőtulajdonos által készített védőárkok a tovább terjedésnek elejét vették. A kár így is több ezer korona.

— **A vidéki évtársulati szövetkezetek országos értekezlete** f. hó június 4-én tartatik meg Budapesten az Országos Ipari egyesület nagytermében (Uj utca 4.) Ezen gyűlésen helybeli hitelszövetkezeteink nagyszámú tagokkal képviselik magukat. Részt vesznek Szabó Kálmán, Dr. Bakonyi Samu, országgy. képviselők, Zádor Lajos, Dr. Kenézy Gyula, Dr. Bruckner Ernő elnökök, Dr. Szántó Sámuel, Katz Jakab, ifj. Schwarz Vilmos, Thieszen Arthur és számos igazgatósági tag. A. M. A. V. ezen alkalomra kedvezményes vasúti jegyeket bocsátott az országos értekezlet tagjainak rendelkezésére. A szövetkezetek azon tagjai, a kik a gyűlések résztvevni óhajtanak kedvezményes jegyeket kaphatnak Dr. Szántó Sámuel urnál a végrehajtó bizottság elnökénél. (Csütörtök d. e. 9-12 óráig a Debreceni Kölesönös Segélyező Egylet helyiségében.)

— **A tanítók junálisa.** A tanítók szombati junálisára szóló családi (4 korona 3 személyre) és személyi jegyek (2 kor.) Csáthy Ferenc ur könyves boltjában kaphatók, tekintettel a közönségnek valóban szépen megnyilatkozott támogatására — már csak mérsékelt számban.

— **Rablás.** Vakmerő rablás történt kedden este a Széchenyi utca végén levő vásártéren. Pálffy József Tócskerti lakos egyik külső sori vendéglőben mulatott egy Szathmári Antal nevű hetessel. Mind a ketten alaposan leitták magukat, már is jó későre járt az idő mikor Pálffy József hazafelé indult. Vele ment ivó társa is. Csendesesen ballagtak a Tócs kert irányába a Széchenyi utca végéig. Itt Szathmári hirtelen rátámadt a gyanútlanul mellette halladó Pálfira, földhöz vágta és elrabolta tőle arany óráját és láncát, miután eltűnt az éj homályában. A megrabolt ember tegnap reggel feljelentette az esetet a rendőrségen, mely a vizsgálatot nyomban megindította. A tettest megkerítették és kihallgatták, de tagadja tettét.

— **Dikios.** Egri Márton csizmadia segéd nagy barátja a jóféle nyakolajnak és

amikor a zsebe engedi üres óráiban nagy előszeretettel öntözgeti horkantásoktól kiszáradt torkát. Tegnap is ilyen kiruccanás rendezett és alaposan felöntött a garatra. Az ivászat után haza ment és otthon garázdálkodni kezdett. A gazdája próbálta lecsillapítani hataimaskodó segédjét, de hát nem ment vele semmire. Természetesen közben szóváltás támadt közöttük és a részeg segéd megakarta dikioselni gazdáját. Ebben azonban Zombor István nevű kartársra megakadályozta, ami után még nagyobb dühbe jött és megfenyegette a holtra ijedt csizmadia mestert, hogy ki irtja, megöli még a családját is. A rendőrség azonban miután már értesült az esetről lépéseket tett aziránt, hogy ezen ígéretét be ne válthassa a csizma hős.

— **A cigány és a disznó.** Mulatságos eset történt kedden este a Kossuth kávéházban. Bódi Károly kései utcai cigány több társával nagyban kártvázott ott egy asztalnál, de nem igen kedvezett neki a szerencse, folyton vesztett és utóbb az utolsó garasa is eluzott a haraminekét levelű biblián. Mikor már teljesen kifogyott a pénzből csak hozomra játszott. Ezt azonban a többiek megunták.

Há nincs lóvéd hát ne jács vetette oda neki az egyik foghegyről lesajnáló arcki-fejezéssel.

Bódi Károly önértét roppant bántotta ez a hang. Csak azért is magmutatja, hogy ő a gavallér ember. Nekitüzesedve vágta vissza:

— Van egy disznóm megér 45 pengőt nyerjétek el.

Erre aztán folyt a kártyázás tovább, hanem a szerencse isten asszonya fényes arcát egészen elfordította a peches cigánytól. Egyre vesztett. Egyszer aztán se pénz se disznó. Elvesztette a derék állatot, mindegyik reményességét. Kábult fejjel támolygott haza és nehéz sóhajttással feküdt le. Javában aludt még, amikor a hajnali órákban megjelentek nála a kártyapartnerei, akik jogot formáltak a disznóhoz, már mint saját tulajdonukhoz. — Vigyétek — mondta nekik busan a Bódi cigány megindulian, egy könyvet morzsolva szét szemében. A fajronok szeméből részvét sugárzott, de azért a disznót elvitték. Hanem Bódi csak nem tudott belenyugodni a dologba. Egy darabig tanakodott, — hogy mitévő — legyen, aztán meg hányta vetette magában az ügyet és elment a rendőrségre, feljelentette az esetet. Most aztán folyik a vizsgálat, de hogy a sertés vissza kerül e régi gazdájához az már kérdéses.

— **Az angol királyné szállója** remek kényeliségekben ma dupla márciusi ser csapolás kitűnő reggelik, este Rác Károly zene estélyt tart.

— **X LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő károkban.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

## Az építő munkások bérharcá.

— június 1.

Megemlékeztünk a napokban arról, hogy az építési vállalkozók és építő munkások között mintegy két hét óta tartó ellenséges viszony megszüntetése céljából Végh Gyula rendőrfőkapitány elhatározta, hogy békítési kísérletet fog tenni, a melyek révén a köztük fennforgó ellentéteket elsimítsa.

A békéltető tárgyalás tegnap folyt le az ipartestület tanácstermében a főkapitány elnöklete alatt. Polgár Zsigmond ker. iparfelügyelő, dr. Rédey Rezső ipar kamarai s.

titkár, Zelinger Ede ipartestületi elnök, továbbá, a munkaadók és munkások megbízottai jelenlétében. A hatóság embereinek azonban meddő maradt minden törekvése, mert a békét megteremteniök nem sikerült. A munkások, úgy, mint a munkaadók szilárdan meg maradtak eddigi álláspontjuk mellett és így az áldatlan állapot tart tovább változatlanul.

A békéltetés folyamán felmerültek azok a kérdések, hogy mi indította a munkaadókat és munkásokat a háboruszkodásra.

A munkások megbízottai szerint a békétlenkedésre az adott okot, hogy Hegedüs István, Csáth Ferenc és Tóth István vállalkozók nem voltak hajlandók megadni az általuk követelt óránként 40 fillér munkabért, noha a többi munkaadók azt megadták. A tárgyaláson jelen levő munkaadók erre követelték a munkások megbízottaitól, hogy nevezzék meg azokat a vállalkozókat, akik a kívánt munkabért megadták a munkásoknak. A munkások megbízottai hivatkoztak Tóth István, Cseresznyés Sándor és Horváth József kőműves mesterekre, akik azonban, ellentétben a munkások ezen állításával kijelentették, hogy ők nem ígértek munkabérfelemelést, csakis azon embereiknek, akik arra rászolgálnak.

Élénk vita fejlődött e kérdésről az ellenfelek között, mely végre is azzal végződött, hogy mindkét fél megmaradt saját állítása mellett. Az elnöklő főkapitánynak és az iparfelügyelőnek minden azon igyekeztük, hogy engedékenységre bírják őket, — bajtörést szenvedett. A munkások szoroson ragaszkodnak követelésükhöz a munkabérnek óránként 40 fillérre való felemeléséhez. A munkaadók pedig kötik magukat a múlt év októberében megállapított munkarendhez, a mely a munkások és munkaadók, kölcsönös megegyezése folytán jött létre. Ezt a megállapodást annak idején a rendőrfőkapitányság, mint elsőfokú iparhatóság is helyben hagyta.

Ezen munkarend szerint a legkevesebb munkabér óránként 32 fillér, de érdem szerint fokozatosan emelkedhetik.

Nem érdektelen dolog, hogy a tárgyaláson a sztrájkoló megbízottaiként megjelent munkások nincsenek a bérharcban, hanem munkában állanak a bábaképezde építésénél, és óránként 40-48 fillér munkabért kapnak.

A főkapitány helytelenítette és tiltakozott az ellen, hogy ezek az emberek, akik munkában állnak, járjanak el a munkanélküliek ügyében.

Az illetők ugyanis tüntetően szinte cinikusan igyekeznek kimutatni nagy tudásukat, vezető szerepet szeretnek játszani és nem törődnek azzal, hogy munkástársaik érdekei ellen dolgoznak.

A tárgyalás végén a főkapitány kijelentette, hogy azokat a munkásokat, akik dolgozni akarnak, ha a munkaadók a munkazárlatot megszüntetik, a hatóság a tovább sztrájkoló terrorizmusától védelmezni fogja.

Mióta a munkazárlat és a sztrájk tart a közönség köréből sokan kihasználva a helyzetet felfogadnak sztrájkoló munkásokat és azokkal dolgoztatnak. Már néhány ilyen esetről érkezett jelentés az ipartestülethez. Az ilyen foglalkozást adók ellen a rendőrség utján megindították a kihágási eljárást.

## TAVIRATOK.

## Merénylet a spanyol király ellen.

Páris, május 31. Az Alfonz király ellen elkövetett merénylet híre úgy terjedt el, hogy egy ember, a ki magát az aranyművesek szövetsége titkárának mondta, a közben, hogy a király az Avenus Bois de Boulogne ment végig, gyalázó kiáltásban tört ki, majd pedig zsebéből tört rántott ki. Az illetőt le tartóztatták.

## Az orosz hajóhad pusztulása.

London, május 31. A Daily Expressnek jelentik Kobeből: Japáni halászkok sok orosz szállítottak partra, a kiket csolnakokról és hajóroncsokról szedtek fel. Ezek az orosz tengerészek azt mondták, hogy a japán ágyuk nagyobb lőtávolsága tette lehetővé, hogy veszélyen kívül maradhattak, míg az orosz hajókat gyilkos tüzzel árasztották el. Ennek következtében az egész orosz hajóhad hamar elvesztette bátorságát és rémületbe esett, melyet a torpedótámadás csak fokozott. A legénység több esetben fejtellenül, parancs bevétele nélkül rohanta meg a mentőcsolnakokat. — Ugyanez a lap jelenti Sanghaiból: A Korea nevű orosz szállítógyőzős egy gyorsgyőzős kíséretében érkezett Vunszungba. A Korea a derekába kapott lövések következtében súlyosan megsérült. Összes csolnakjai roncsosá vannak löve. A győzősök kapitánya azt jelenti, hogy az ütközet elején orosz hajóhadnál volt és hajóját több löveg találta, a mikor azt teljes sebességgel elhagyta.

London, május 31. A Daily Express jelenti Tokióból mai kelettel: A Gromoboj nevű cirkáló körülbelül 800 emberrel, Vladivosztokot nyilván ama szándékkal hagyta el, hogy a balti hajóhad maradványával egyesüljön, japán aknába ütközött és egész legénységével elsüllyedt. A tenger viharos volt. Azt is megjegyzi az idézett lap, hogy ok van annak feltevésére, hogy Skridlov tengernagy a Gromobojon volt, mert a tengernagy három nap előtt jelezte, hogy tengerre akar menni és a Rosszija nevű cirkáló fogja kísérméni.

London, május 31. A Morningpostnak jelentik Sanghaiból tegnaptól: A Korea nevű szállítógyőzős és a Swire nevű aknarakó ma reggel Vusungba érkeztek. A Swire Sanghaig jutott, a Cusim-szorost szombaton este 8 órakor hagyta el és azt jelenti, hogy az ütközet szombaton reggel 8 órakor kezdődött. Legénységgel látta az Ozlavját és a Nikolaus I-et megfenekleni, valószínűleg aknarobbanás vagy pedig tenger alatt járó hajók megsérítése következtében. A legénység azt állítja, hogy egy japán csatához lángban áll, hogy egy japán cirkálót megfeneklett, egy más japán cirkálót három kéményvel süllyedőféiben láttak. Leghevesebb volt az ütközöt délután 2 és 6 óra között. A Korea legénysége azt jelenti, hogy az ütközet első órájában három japán hadihajó süllyedt volna el. A korea

nagyon megsérült, a Swire pedig teljesen sértetlen. Mindkét hajó parancsot kapott a kikötő elhagyására, vagy pedig az orosz lobogó bevonására.

Pétervár, május 31. Rosdetweszky admirális felesége ma táviratot kapott Vladivosztokból. A táviratot férje Rosdetweszky küldte és azt tudatja vele, hogy él, de a fején, hátán és altestén veszedelmesen megsérült.

Pétervár, május 31. A cár és az orosz udvaripárt határozottan a háboru folytatását kívánják. Elhatározták, hogy újabb csapatokat küldenek a harcterre. A cár szentül hiszi, hogy lefogja győzni japánt.

Pétervár, május 31. Hivatalos jelentés szerint Rosdetweszky, Nebogatov és Törkersan tengernagyok a japán fogságába jutottak.

Páris, május 31. Hír szerint a japánok csak úgy hajlandók a békére, ha Oroszország harmad félmilliárd frankot fizet kárpótlásul.

## A balkán zavarek.

Konstantinápoly, május 31. A porta erélyes intézkedései folytán amacedóniai görög bandák számára toborzott krétaiak legnagyobb része visszatért.

## Törvénytörések.

§ A miniszterelnök sajtópöre. A kir. Curia I. büntető tanácsa folytatta annak a sajtópörnek a tárgyalását, a melyet a Magyar Ipar és kereskedelmi bank igazgatósága, közük Tisza István gróf jelenlegi miniszterelnök Fényes László hírlapíró ellen indított, mert az, a Székesfehérvár és Vidéke című lapban erős támadást intézett ellenük, a 15.000.000 forint alaptőkével birt bank bukása alkalmával. Dr. Nagy Dezső a főmagánvádlók képviselője szólalt fel, s részletesen ismertette a vádlott által kívánt bizonyítás anyagát. Majd Bródy Ernő mondta el védőbeszédét. A kir. Curia rövid tanácskozás után kihirdette ítéletét, a mely szerint az összes semmisségi panaszok elutasításával hozzájárul az esküdtbírók ítéletéhez.

§ Esküdtzéki főtárgyalás. Ez évi március 2-án Vas Imre bagosi lakos, Fejszével agyonütötte az édes anyját, mivel az vagyoniában megrövidítette. Az ügy esküdtzéki főtárgyalása dr. Oláh Miklós elnöke alatt tegnap folyt le. Késő este hirdették ki az ítéletet, amely szerint Vas Imrét a törvénytörések az esküdték igazmondása alapján szándékos emberölésért 5 évi fegyházra ítélte.

## KÖZGAZDASÁG.

Déli jég- és vizotbiztosító társaság. Folyó hó 11-én volt a társulat rendes közgyűlése Triesztben. Mint az előterjesztett számadási jelentésből kitűnik az 1904-ben elért összeredmény teljesen kielégítő, úgy hogy a társaság ismét jelentékenyen emelhetné tartalékait.

A jégbiztosítási-igazgatban 4.103.525 kor. volt a díjbevétel az 1903. évi 4913.543 koronával szemben, a kifizetett károk összege 2.971.387 koronára rug szemben az előző évben a címen kifizetésre került 3.421.134 koronával. — A tűz- és vizotbiztosításokért befolyt díjak összege 2.121.481 koronát tesz, a károk 1.417.985 koronát igényeltek az 1903 évben elért 1.896.528 korona díjbevétellel és károk fejében kifizetett 1.226.815 koronával szemben. A tűz díjtartalék 948.264 koronáról 1.060.741 koronára emelkedett. Az igazgató tanács javaslatára a jég külön tartalék emelésére 500.000 korona fordított.

Az alapszabályszerű átutalások lovonása után fennmaradó nyereségből részvénynek 36 K. osztalék kerül elosztásra. A társaság biztosítéki alapjai immár 6.789.985 K. tesznek és az előző évi átlaggal szemben 633.560 K. szaporulatot mutatnak.

INGLITTI

UJTAGO

az „Arany Biká”-ban  
Uj tagok.

Bork Adolfe

angol karikatura tánc komikus,  
Miss Thentia.

Trapez és romai gyűrű légtornászok

La Belle Morenitta

Spanyol táncosnő (hires szépség.)

Teuber testvérek

Turbillion táncosok.

Uj tagok.

Juniús elejép

fog megnyilni

Kun Márton

kötészer, keztyű, pipere  
és kézműáru üzlete

Piac-utca. 12. sz.

Stencingerház.

Felhívjuk ez üzletnyitásra a n. é.  
közönség szives figyelmét.

## Hirdetmény.

Monostorpályi községben egy kút furására zárt ajánlat útján pályázat nyitattik. Az ajánlatok községi előjárósághoz folyó évi június 15-éig nyújtandók be, ahol is a hivatalos órák alatt a feltételek megtudhatók.

Az előjáróság.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,**  
**a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyított háziáru, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyított készvénynek, oszónál és meghűlésnél bedörösléskeppen használva.

Figyelemztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter névjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ugyasólyan minden gyógyszerárban kapható. — Előírás: Török József gyógyszerésznél, Budapeston.

Richter gyógyszerüzletára  
az „Arany oroszlanhoz”, Prágában.  
Kilacsstr. 5. sz. Minden napi szétküldés.

# Megnyilt!

## Budapesti koronás áruház

Debrecen, Piac-u. 7. sz. (Vecsey-palota.)

melynek diszmu chinaezüst, majolika porcellán üveg és játékarui minden vásárlási kénysszer nélkül megtekinthetők.

# Megnyilt!

**E héten 5000 darab különféle 50 filléres tárgy kerül eladásra.**

- Női bőr övek, táskák és pénztárcák 50 fill.
- Ruha és hajkefék . . . . . 50 fill.
- Kabát és Nadrágtartó . . . . . 50 fill.
- Különféle női nyakláncok . . . . . 50 fill.
- Jou-Jouk és Váppok . . . . . 50 fill.
- Fénykép és levelezőlap album . 50 fill.
- Zománcozott kezelő gombok . . . 50 fill.
- Uri sétatálcák . . . . . 50 fill.
- Gyümölcs tányér nickel fogóval . 50 fill.

- Majolika kenyér kosár . . . . . 50 fill.
- Gyufa és hamutartó nickelből . 50 fill.
- Gyertya és ténia tartó . . . . . 50 fill.
- Zsebkés . . . . . 50 fill.
- Borsdaráló . . . . . 50 fill.
- Evőeszköz kosár nickelfogóval . 50 fill.
- Nickelfedelü sőtartó . . . . . 50 fill.
- Cukortartó és hintó . . . . . 50 fill.
- Egy pár acél evőeszköz . . . . . 50 fill.

- Aluminium és nickel tálcák . . . 50 fill.
- Majolika és üveg vázák . . . . . 50 fill.
- Olló és háromoldalu tükör . . . . 50 fill.
- Fűszertartó . . . . . 50 fill.
- Konyha mérleg . . . . . 50 fill.
- Gyors habozó minden háztartásban nélkülözhetetlen . . . . . 50 fill.

**Különféle játék és még más tárgyak.**

Törpék, kerti disznek alkalmi ajándéktárgyak sörös, boros és likörös készletek 1 koronától. — Vidéki megrendelésnél pontos címet sziveskedjék közölni. A szabott ár minden tárgyon feltüntetve. — Szétküldés utóvát ellenében történik.

**20 koronás vásárlásnál 5 százalék engedmény.**

**SCHÖN MARKUS.**

## Schuller Samuel

szoba-, cimpfestő- és fényező

Debrecen, Simonffy-utca 25 szám.

- Felvállal új épületek, lépcsőházak és diszletek festését.
- Izléses cégfeliratokat és mindenféle fa és vasbutor fényezéseket a legdivatosabb kivitelben.

**és legjutányosabb árban.**

2385—1905. sz.

### Arlejtési hirdetmény.

Az érmihályfalvai m. kir. dohány kiváltó hivatal telkét három oldalról körül határoló deszka kerítési munkálatra 2157 korona 67 fillér irányoztatván elő, ezen munkálathat biztosítására alulírott felügyelőség folyó évi július hó 3-ik napján délelőtt 11 órakor versenytárgyalás fog tartatni.

Felhívatnak a vállalkozni szándékozók hogy ezen ideig 5% bánatpénznek a m. kir. adóhivatalnál letételét igazoló nyugtával ellátott írásbeli zárt ajánlataikat nyujtsák be, későbbben beérkezett avagy oly ajánlatok melyekhez készpénz van csatolva elnem fogadtatnak.

A vonatkozó előmérés költségvetés alulírott felügyelőség, valamint az érmihályfalvai m. kir. dohány beváltó hivatal irodájában, a hivatalos órák alatt megtekinthető.

M. kir. dohánybeváltó felügyelőség.  
Debrecen 1905. május hó 29.

**Mogyoróssy,**  
felügyelő.

## Margit fürdő intézet Debrecenben.

### ■ Uszoda megnyitás. ■

Van szereacsém a n. é. fürdőző közönséget értesíteni hogy a kedvező időjárás következtében

**fedett és langyos meleg vízzel megtöltött uszodámat megnyitottam.**

**Az uszás tanítást Jáschó Milos szakavatott uszó-mesterem végzi.**

Az uszoda mindennap { Reggel 6 órától déli 9 óráig Férfiak  
" 9 " " 12 " Nők  
Délután 1 " esti 8 " Férfiak  
részére áll rendelkezésre.

**■ Idény bérlet-jegy személyenkint 14 korona. ■**

Minden bérlő egy saját uszó ruhát és egy lepedőt köteles magával hozni, és annak gondozását az uszó mesterre bizni.

● Az uszás tanítás iránt kérem az uszó-mesterhez fordulni. ●

Szives látogást kér tisztelettel **a tulajdonos.**

## ■ A legfinomabb likőrök ■

**házilag való előállítására valamint kitünő zamatu s kiváló jóságú**

## ■ Rhum és Cognac ■

házilag való elkészítésére legalkalmasabbak a hires, angol

## Likőr és Rhum kivonatok

melyek különböző fajokban és igen jutányos áron szereshetők be.

## ■ Mihalovits Jenő ■

**„kigyó“ című gyógyszer-tárában  
DEBRECENBEN, városhazzal szemben.**

**F**oto Email Medaillon és olaj festésű arckép különlegességek a legújabb genre-ben művésziestől festve

jutányos árban

**Vámoser Ödön**

arcképfestő és Foto Email művállalat  
Debrecen, Simonffy-utca 37. szám.

**DONOGÁN ÉS SOMOSSY**

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●●● Fügönyök ●●●  
Agy- és asztalterítők  
●●● Linoleum ●●●

Óriási raktár

**Déli Jég- és Viszontbiztosító-Társaság**

Alapított 1894-ben a cs. kir. szab. Alköt. biztosító-társulat védnöksége alatt.  
Az intézet vagyoni állása 1904. évi december 31-en.

| Biztosítéki alapok:                                                                                          |           | korona | fill. | korona    | fill. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------|-------|-----------|-------|
| 1. Pénztári állomány                                                                                         | ---       |        |       | 7,883     | 13    |
| 2. Hitelintézetek és bankoknál rendelkezésre álló követelések                                                | ---       |        |       | 1,293,602 | 04    |
| 3. Bankutalványok                                                                                            | ---       |        |       | 134,863   | 80    |
| 4. Értékpapírok a számadási év zartakor fennálló ar-folyam alapján (kimutatás szerint) hozzá a folyó kamatok | 5,376,720 |        |       | 5,404,150 | 40    |
|                                                                                                              | 27,430    | 40     |       | 531,735   | 79    |
| 5. Künnlevőségek vezér- és területi ügynökségeknél                                                           | ---       |        |       | 464,431   | 90    |
| 6. Biztosító-társaságoknál fennálló számlakövetelések                                                        | ---       |        |       |           |       |
|                                                                                                              |           |        |       | 7,836,667 | 19    |
| A későbbi években esedékes tüzdíjak összege                                                                  | ---       |        |       | 2,699,619 | 68    |

| A biztosítási alapok elhelyezése:       |         | korona | fill. | korona    | fill. |
|-----------------------------------------|---------|--------|-------|-----------|-------|
| 1. Részvénytöke                         | ---     |        |       | 3,000,000 | ---   |
| 2. Tőke-tartalékalap                    | ---     |        |       | 386,128   | 06    |
| 3. Jég külön tartalék                   | ---     |        |       | 1,150,000 | ---   |
| 4. Értékek ar-folyamigazozási tartaléka | ---     |        |       | 250,112   | 04    |
| 5. Jégdíj-tartalék                      | ---     |        |       | 412,245   | 38    |
| 6. Tüzdíj-tartalék                      | ---     |        |       | 1,060,740 | 4     |
| 7. Fügő károk tartaléka                 | ---     |        |       | 429,490   | 87    |
| 8. Különböző hitelezők                  | ---     |        |       | 296,936   | 36    |
| 9. Előző évi nyereség egyenleg-áthozata | 25,956  | 35     |       | 851,014   | 44    |
| 10. Forgalmi nyereség                   | 825,058 | 09     |       |           |       |
|                                         |         |        |       | 7,836,667 | 19    |

1) Ezen mérleg alapján történt átutalás folytán 416,886 korona 77 fillérre emelkedik.  
2) 1,650,000 koronára emelkedik.

**A Déli Jég- és Viszontbiztosító-Társaság**

magyarországi osztálya:  
Báró Podmaniczky Frigyes, Lichtenberg J., Frigyesi M.  
intéző, vezérutká, titkár.

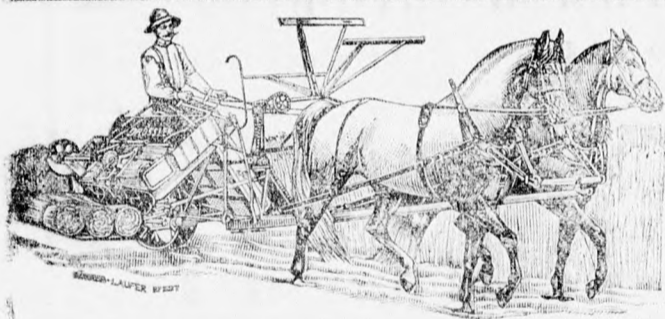
A biztosítási díjak igen jutányosak és a felmerülő károk a leggyorsabban és le pontosabban térítetnek meg.

Biztosítási ajánlatokat a legelőnyösebb feltételek mellett elfogad és közelebbi fevilágosításokat készségesen ad: a

**Déli Jég- és Viszontbiztosító Társaság**

magyarországi osztálya,  
Budapest, IV., Váci-utca 20.

Vezérügynökség, Debrecen. Leszkay Ferenc, Titkár: Váradi Ignác.



**Drössler Károly**

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körut 59. — SZÁLLIT: Magánjárákat, Locomobilokat, teljes Gőzeséplő-készleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszalógépeket, Arató és Művektőgépeket, legújabb szerkezetű „Hákózy Drili“ vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk.



**Zacherlin**

Nagyon segít és utól-érhetlen féregpusztító Üvegekben vásároljuk.

**Kapható:**

**Debrecen:**  
Csanak József  
Crisco Lajos  
Csillag József  
Deutsch Lajos  
Félegyházy János  
Fritsch Károly  
Ganovszky Lajos  
Gőzezy István  
Havas József  
Jósa és Jóna  
Kertész Nándor

Klein Ignác  
Kóhn Henrik  
Kömössy Lajos  
Kontsek Géza  
Kernhoffer József  
Kovács Mihály  
Krausz J. Bernát  
Lindenfeld J. Jenő  
Lusztig és Bán  
Mayer Jenő  
Neumann Nándor  
Parti Ferenc  
Riekl Antal József

Róth Antal  
Tóth Kálmán  
Váray József  
Gőzezy István  
Böszörményi István  
Molnár Jenő.  
Kornhoffer József  
Kertész Miklós  
**Berettyóújfalú:**  
ifj. Weiszberger Ignác  
**Érmihályfalva:**  
Grósz Hermann

Lévay Vince  
Pollák Mór  
**Hajduböszörmény:**  
Gemeinbeck József  
Tulogy Ferenc  
**Hajdunánás:**  
Körner Lola  
**Tiszafüred:**  
Kiss Géza Ernő  
Schön Jakab  
Weiszmann József

kereskedőknél.

